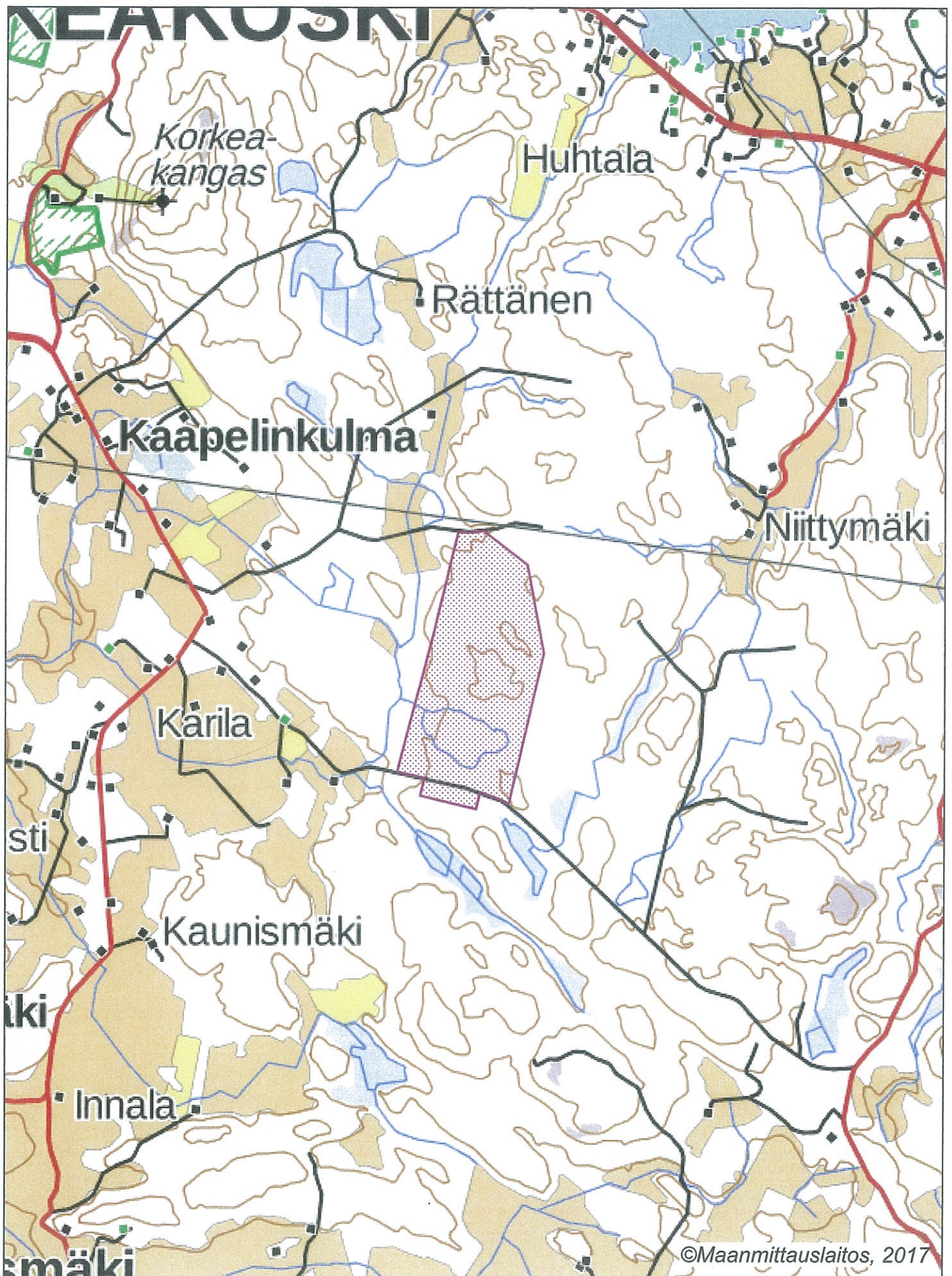

Kaapelinkulma

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 HELSINKI
kaivosasiat@tukes.fi

Viite Lausuntopyyntönne 2.11.2017 lupa-asiassa Kaivno K7094, haltija Dragon Mining Oy

Lausunto kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien tarpeellisten määräysten tarkistamisesta, kaivospiiri Kaapelinkulma, K7094, Valkeakoski

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n mukaisesti Pirkanmaan ELY-keskukselta lausuntoa Valkeakoskella sijaitsevan kaivospiirin Kaapelinkulma K7094 kuulemisasiakirjoista. Lausuntoa pyydetään 30.11.2017 mennessä kaivosluvassa (Kaivno K7094) annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista tarpeellisista määräyksistä.

Pirkanmaan ELY -keskus esittää lausuntonaan seuraavan:

ELY -keskus on saanut 20.11.2017 kaivosyhtiöltä ympäristöluvan edellyttämän ilmoituksen toiminnan aloittamisesta. ELY -keskus katsoo, että kaivoslain mukaisen vakuuden summan tulee olla suuruudeltaan vähintään 40 000 €. Vakuuden tulee kattaa kaikissa tilanteissa seuraavat toiminnan lopettamiseen liittyvät toimenpiteet:

- alueen aitaamisen kokonaisuudessaan eli 1,5 ha:n avolouhos vaatii n. 300 m aitaa
- varoituskyltit
- parakkirakennusten poistaminen alueelta
- tutkimusreikien suojaputkien poistot ja reikien tukkiminen
- louhoksen maisemoinnin ja siihen kuuluvan luiskaamisen kaltevuuteen 1:3.

Muilta osin ELY -keskuksella ei ole asiassa huomautettavaa.

Lisätiedot

Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY- keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen ympäristönsuojeluyksikössä. Lisätietoja asiasta antaa ylitarkastaja Jaana Leppänen p. 050 395 5185.

Ylitarkastaja

Vesa Hyvärinen

Ylitarkastaja

Jaana Leppänen

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Hyvärinen Vesa 29.11.2017 16:41

51/2017

LAUSUNTO VALKEAKOSKEN KAAPELINKULMAN KAIVOSLUPAAN LIITTYVÄSTÄ KUULEMIS-
ASIAKIRJASTA

Maakuntainsinööri Satu Appelqvist:

Kaivosviranomaisena toimiva Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää Pirkanmaan liiton lausuntoa Dragon Mining Oy:n kaivoshankkeen kuulemisasiakirjasta 30.11.2017 mennessä. Kyseessä on yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettujen määräysten tarkistaminen. Määräyksistä on päätetty vuonna 2014 ja siinä yhteydessä määräyksiin on kirjattu mm., että määräykset tarkistetaan ennen varsinaisen kaivostoiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 1.6.2019.

Kaapelinkulman alueelle tulee avolouhos (1,7 hehtaaria), sivukiven läjitysalue, selkeytysaltaat sekä varasto- ja toimistokonteja. Alue sijaitsee Valkeakosken keskustasta noin 4 km kaakkoon. Lähin asuinrakennus on 750 metrin päässä kaivosalueelta. Kaivosalueen pintavedet päätyvät ojien kautta 5 kilometrin päässä sijaitsevaan Vallonjärveen, joka laskee Vanajaveteen. Toimintaa varten on olemassa ympäristölupa (175/2015/1). Louhinta on suunniteltu alkamaan vuoden 2018 alussa ja toiminnan kestoksi on ympäristöluvan yhteydessä suunniteltu 2 vuotta. Louhittava malmi kuljetetaan rikastettavaksi Sastamalaan.

Kuulemisen perusteena ovat kaivoslain (621/2011) 52.3 §, 108 § ja 109 §, jotka koskevat mm. määräyksiä haitallisten vaikutusten välttämisestä tai rajoittamisesta sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamisesta sekä toiminnan lopettamiseen liittyvää vakuutta ja velvollisuuksia.

Kaivosyhtiö, Dragon Minin Oy, on antanut oman selvityksensä yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta Kaapelinkulman kaivospiirissä.

Kaivoslain mukaan yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarvittavien määräysten tarkistaminen on jatkuva prosessi, aina kaivostoiminnan päättymiseen saakka.

Kaivosyhtiö on esittänyt kaivoslain mukaisen vakuuden suuruudeksi 10 000 euroa ja vakuuden lajiksi omavelkaista pankkitakausta. Esityksen mukaan takaus kattaisi avolouhoksen aitaamisen, varoituskylttien asentamisen sekä konttiparakkien purkamisen ja poiskuljettamisen. Ympäristöluvassa on määrätty luvan saajan asettamaan 70 000 euron suuruinen vakuus sivukivialueen (kaivannaisjätealue) asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Vakuuden suuruutta voidaan tarvittaessa tarkistaa kaivoslupan määräysten tarkistamisen yhteydessä.

Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, joka on hyväksytty maakuntavaltuuston päätöksellä maaliskuussa 2017. Hyväksymispäätöksestä on valittu Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Pirkanmaan maakuntahallitus on päättänyt toukokuussa 2017 maankäyttö- ja rakennuslain nojalla maakuntakaavan voimaantulosta ennen kuin se on saanut lainvoiman. Maakuntakaava on tullut päätöksen mukaisesti voimaan, kun päätöksestä on 8.6.2017 kuulutettu. Voimaan tul-

tuaan Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on kumonnut Pirkanmaan alueen aiemat maakuntakaavat. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 19.9.2017 antamallaan päätöksellä nro 17/0332/2) pysyttänyt maakuntahallituksen päätöksen kaavan voimaantulosta.

Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 Valkeakosken Kaapelinkulman alue on osoitettu merkinnällä EK, kaivosalue. Merkinnällä osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeelliset alueet. Suunnittelumääräyksessä todetaan, että alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon lähialueen luonto-, matkailu- ja virkistysarvot.

Kaivosaluetta ympäröivät alueet on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 maaseutualueeksi, joka on tarkoitettu ensisijaisesti maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön. Kaivosalueen itäpuolella on Pitkäkorven suojelualue (S), joka kuuluu myös Natura 2000 -verkostoon. Kaivosalueen läheisyyteen, sen etelä- ja länsipuolelle on osoitettu ulkoilureitti. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät ohjeelliset ulkoilureitit.

Alueella ei ole voimassa oikeusvaikutteisia yleis- tai asemakaavoja.

Ympäristöluvasta saatujen tietojen mukaan malmimineraalin kuljetusreitti kulkee Valkeakosken eteläosan taajama-alueen kautta, jossa reitin välittömässä läheisyydessä on mm. koulu. Kaapelintie on kapea ja ilmeisesti siitä puuttuu paikoin jalkakäytävät. Ympäristöluvassa on arvioitu kuljetusten määräksi enintään 15 täysperävaunurekkaa/päivä, jolloin liikennemäärälisäys olisi täältä osin 30 rekkaa/päivä. Ympäristölupakäsittelyn yhteydessä vuonna 2015 on jätetty muistutus, jossa esitetään huoli malmikuljetusten asuinalueilla aiheuttamasta liikenneonnettomuusriskin kasvusta.

Pirkanmaan liitto toteutti vuosina 2012-2015 Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI) -hankkeen, jossa laadittiin mm. arvio kiviainesten tarpeesta sekä selvitettiin luonnonkiviaineksia korvaavien uusiomateriaalien käyttöä Pirkanmaalla. Kyseisessä osaselvityksessä tarkasteltiin varsinaisten jätteestä tuotettavien uusiomateriaalien ohella rakennuskivi- ja kaivosteollisuuden sivukivien hyödyntämistä. Vuoden 2017 aikana Pirkanmaan liitto on lisäselvittänyt vielä rakennuskiviteollisuuden sivukivivarantoja ja pyrkii osaltaan edistämään sivukivien hyödyntämistä.

Liite.

Ote Pirkanmaan maakuntakaavasta 2040.

Päätös.

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 kaivostoimintaa koskeva merkintä mahdollistaa kaivostoiminnan alueella, kuitenkin kaivosluvassa ja ympäristöluvassa määrättyjen ehtojen puitteissa. Pirkanmaan liitto toteaa, että kaivostoiminnan tulee kokonaisuudessaan olla ympäristövastuullista toimintaa. Siitä ei saa aiheutua merkittävää haittaa ympäristölle. Tältä osin maakuntakaava asettaa Kaapelinkulman kaivostoiminnalle vaatimuksia erityisesti luonnonsuojelun ja ulkoilun huomioon ottamisen näkökulmasta. Kaivosalueen läheisyyteen maakuntakaavassa merkittyä ulkoilureittiä ei ole vielä toteutettu.

Pirkanmaan liitto ei pidä hyvänä malmin kuljettamista taajama-alueen kautta. Yleisen turvallisuuden näkökulmasta (kaivoslaki 52 §) Pirkanmaan liitto esittääkin vaihtoehtoisen malmin kuljetusreitin selvittämistä.

Nyt lausuttavaan asiaan sisältyy kaivoslain 108 §:n mukaisen vakuuden asettaminen kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten. Lain mukaan vakuuden on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen.

Pirkanmaan liitto katsoo, että kaivostoiminnalle määrättävän vakuuden suuruudessa on huomioitava mahdollisten haittojen korvaaminen ja tarvittavien kunnostustoimenpiteiden kustannukset. Vakuuksien kokonaismäärän riittävyttä tuleekin arvioida vielä tästä näkökulmasta.

Kaapelinkulman kaivoshankkeessa Pirkanmaan liitto haluaa kiinnittää huomiota edellä mainittujen asioiden lisäksi luonnonvarojen kestäväan käyttöön. Kaivoslain tavoitteissa (1 §) nostetaan esille kaivostoiminnan järjestäminen siten, että se on yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä. Lisäksi tavoitteissa edellytetään yleisten ja yksityisten etujen turvaamista ottaen erityisesti huomioon mm. luonnonvarojen säästävä käyttö. Tämän perusteella Pirkanmaan liitto esittää, että kaivostoiminta tulee järjestää Kaapelinkulman alueella siten, että syntyvän sivukiven hyödyntämiselle luodaan edellytykset, mikäli sivukivi on muutoin laadultaan ja ympäristöominaisuuksiltaan rakentamiseen sopivaa. Sivukiven hyötykäytön edistämiseksi on esimerkiksi pintamaat ja muut hienojakoiset ainekset pidettävä erillään sivukivestä ainakin toiminnan päättymiseen saakka. Sivukivien hyödyntäminen olisi sekä taloudellisesti että ympäristön kannalta kestävää toimintaa, joka vähentäisi osaltaan tarvetta uusien murskelouhosten avaamiseen sekä tältä osin kallioikiven louhinnan ja murskauksen ympäristövaikutuksia muualla lähialueella.

POSKI-hankkeessa laaditun ennusteen mukaan vuonna 2020 Valkeakoskella tarvitaan kiviaineksia mm. rakennus- ja ylläpitotoiminnassa 340 000 - 450 000 tonnia. Kaivosyhtiön ilmoituksen mukaan Kaapelinkulman kaivoshankkeessa syntyy sivukiveä karkeasti Valkeakosken vuotuista tarvetta vastaava määrä. Mikäli kaivostoiminta on kannattavaa, on todennäköistä, että toimintaa Kaapelinkulmalla jatketaan alustavasti suunnitellun 2 vuoden jälkeenkin. Tähän on syytä varautua määräyksiä asetettaessa.

Edellä kuvatun perusteella Pirkanmaan liitto esittää, että kaivokselle myönnettyyn lupaan lisätään määräys sivukiven murskaamisesta ja toimittamisesta hyötykäyttöön. Tämä edistäisi kaivoslain tavoitteiden toteutumista sekä vähentäisi kaivostoiminnasta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia (kaivoslaki 1 ja 52 §). Pysyvät sivuvikamat ovat aitaamattomina turvallisuusriski. Ne myös vaikeuttaisivat kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä (kaivoslaki 52 §).

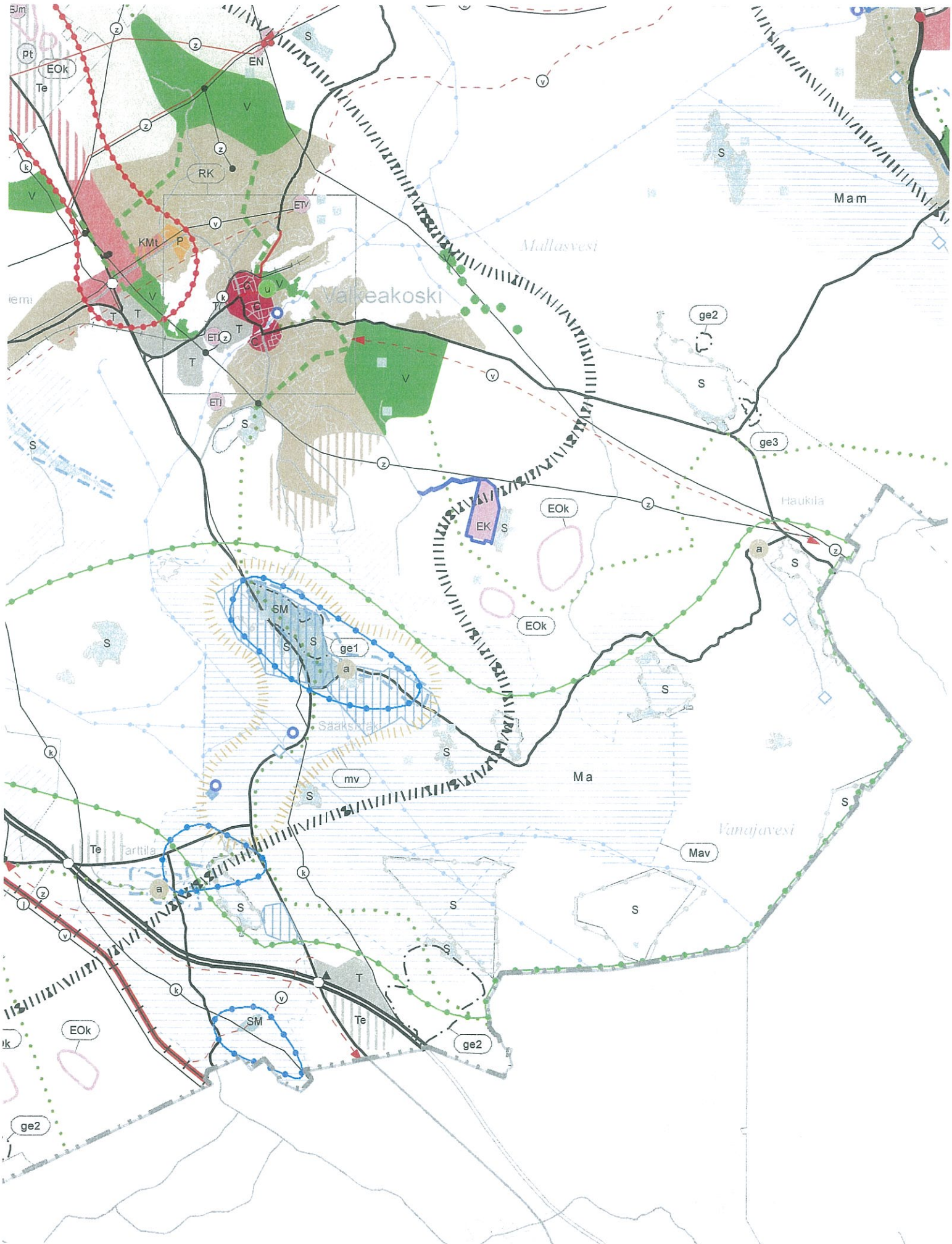
Pirkanmaan liitto pyytää saada tiedon määräysten tarkistamista koskevasta päätöksestä. Sen voi toimittaa sähköisesti osoitteeseen:
pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi

Karoliina Laakkonen-Pöntys
Maakuntakaavoitusjohtaja

Satu Appelqvist
Maakuntainsinööri

KAAPELINKULMAN KAIVOSLUPA, VALKEAKOSKI

Ote Pirkanmaan maakuntakaavasta 2040 (MKV 27.3.2017) 1:100 000

Dno VLK/2229/11.00.00/2017

§ 396

Valkeakosken kaupungin lausunto: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes):Dragon Mining Oy, Kaivospiiri ja KaivNro: Kaapelinkulma, K7094

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (10.6.2011/621) 37 §:n nojalla lausuntoa Kaapelinkulman kaivostoiminnan aloittamista koskevasta kuulemisasiakirjasta. Kyseessä on yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettujen määräysten tarkistaminen. Määräyksistä on päätetty v. 2014 ja määräykseen on silloin kirjattu, että määräykset tarkistetaan ennen varsinaisen kaivostoiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 1.6.2019. Lausunnon antamiseen on saatu aikaa 22.12.2017 asti.

Toimintaa varten on ympäristölupa (nro 175/2015/1).

Ympäristöluvassa kaivoksen toiminnan aiheuttamat riskit, häiriöt ja muut haitat on tutkittu ja osalliset on kuultu. Ympäristöluvan yhteydessä on esitetty huoli kaivostoiminnan aiheuttaman liikennekuormituksen haitoista, mutta siihen ympäristöluvassa ole voitu ottaa kantaa kaivosaluetta laajemmin.

Kaivokselta on tarkoitus kuljettaa kiviaines Sastamalaan rikastettavaksi. Arvion mukaan kaivokselta ajetaan vuorokaudessa 10-15 täysperävaunukuormallista kiviainesta Sastamalan suuntaan.

Kuljetusreitti kaivokselta kulkee Honkisuontieltä Kaapelintielle ja taajamarakenteen läpi Sääksmäentielle, josta se jatkuu päätieverkolle. Kaapelintiellä sijaitsee Naakan koulu, jonne tullaan paljon polkupyörällä ja kävellen Kaapelintietä pitkin.

Kapealle Honkisuontielle on rakennettu muutama levennys, jossa ajoneuvot voivat ohittaa toisensa. Kaapelintien rakennetta on parannettu ja asfaltointia jatkettu hieman Honkisuontien ohi. Veikko Hakulisentien liittymästä eteenpäin Kaapelintie levenee ja pientareet kasvavat. Irjalantielle saakka se on luonteeltaan edelleen maantie. Irjalantieltä Sääksmäentielle Kaapelintie on taajamarakenteessa kulkeva kokoojakatu, vaikka joillakin osuuksilla onkin suoria tonttiliittymiä. Tällä osuudella kadun vieressä on kevyen liikenteen väylä. Sääksmäentie on kaupungin pääkatu ja muuttuu Kaapelintien liittymästä eteenpäin maantien kaltaiseksi liikenneväyläksi.

Lähtökohtaisesti kaivoksen raskaan liikenteen johtaminen taajamarakenteen läpi ei ole suotavaa. Valkeakosken kaupunkisuunnittelu katsookin, että vaihtoehtoista liikennereittiä tulisi vakavasti tutkia (Yleinen turvallisuus, kaivoslaki 52 §). Esimerkiksi Veikko Hakulisen tien varrella ei ole juurikaan asutusta ja Pälkäneentie on jo nyt rakennettu raskaalle liikenteelle soveltuvaksi kevyen liikenteen väylineen. Apiankatu ja Sääksmäentie keskustassa ovat myös raskaalle liikenteelle soveltuvia ja kevyt liikenne on erotettu autoliikenteestä. Liikenneturvallisuuden puolesta tämä olisi turvallisempi reitti kuin kapea Kaapelintie.

Valkeakosken kaupunkisuunnittelun mielestä vakuuden tulee olla riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus huomioiden.

Sivukiven osalta Valkeakosken kaupunkisuunnittelu pitää toivottavana, että sivukivi toimitettaisiin hyötykäyttöön, mikä osaltaan vähentäisi kaivostoiminnan haittavaikutuksia, kun pysyviä sivukivikasoja ei jätetä maastoon.

Liite: Vaihtoehtoinen reitti kaivosliikenteelle, nro 5.

(valm. Alf Lindström, kaavoituspäällikkö, p. 040 3356045 ja Sirpa Jokela, maankäytön päällikkö, p. 040 335 6040)

Ehdotus: Lähtökohtaisesti kaivoksen raskaan liikenteen johtaminen taajamarakenteen läpi ei ole suotavaa. Valkeakosken kaupunki katsookin, että vaihtoehtoista liikennereittiä tulisi vakavasti tutkia (Yleinen turvallisuus, kaivoslaki 52 §). Esimerkiksi Veikko Hakulisen tien varrella ei ole juurikaan asutusta ja Pälkäneentie on jo nyt rakennettu raskaalle liikenteelle soveltuvaksi kevyen liikenteen väylineen. Apiankatu ja Sääksmäentie keskustassa ovat myös raskaalle liikenteelle soveltuvia ja kevyt liikenne on erotettu autoliikenteestä. Liikenneturvallisuuden puolesta tämä olisi turvallisempi reitti kuin kapea Kaapelintie, jolla ei muutaman sadan metrin matkalla kaksi raskasta ajoneuvoa pysty ohittamaan toisiaan ajamatta osittain kevyen liikenteen väylälle.

Vakuuden osalta Valkeakosken kaupunki katsoo, että vakuuden tulee olla riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus huomioiden.

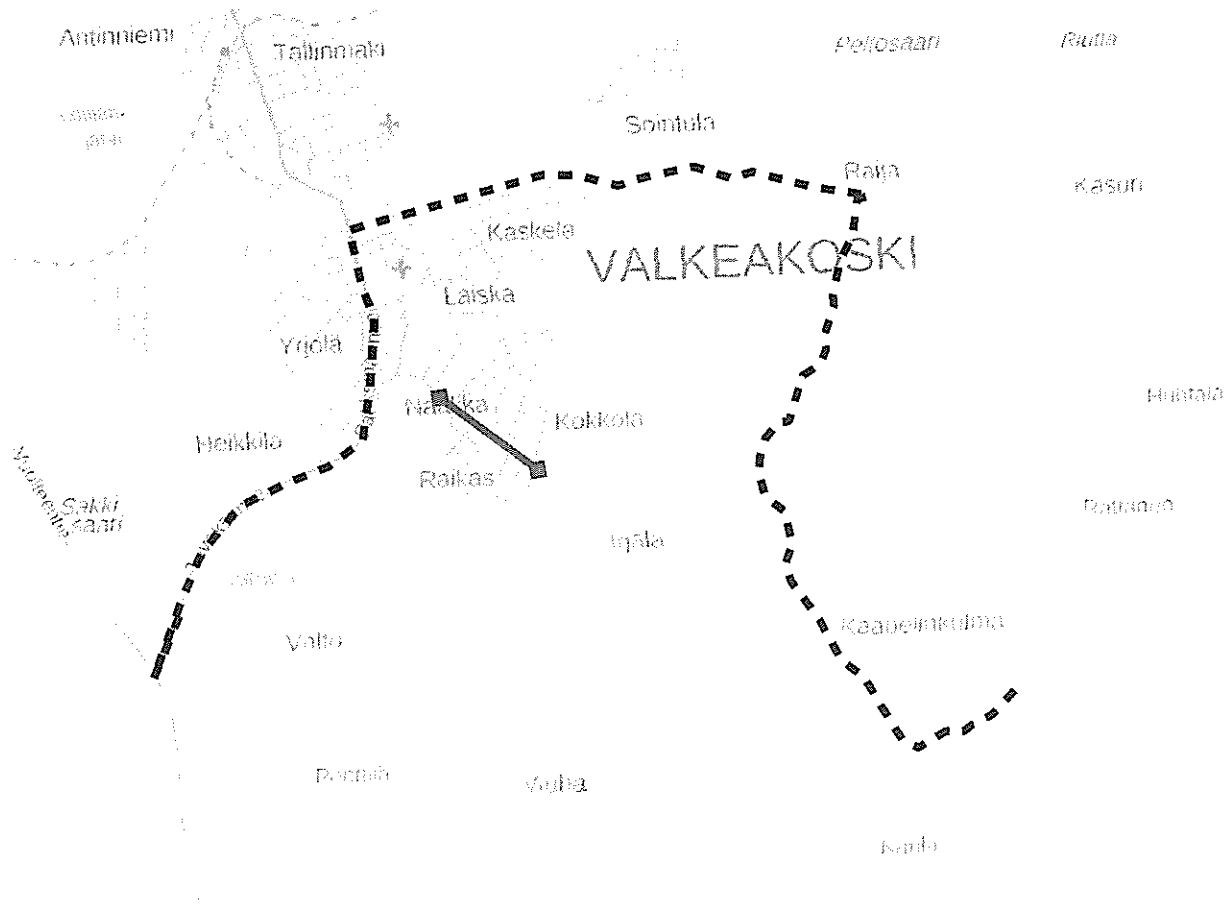
Sivukiven osalta Valkeakosken kaupunki pitää toivottavana, että sivukivi toimitettaisiin hyötykäyttöön, mikä osaltaan vähentäisi kaivostoiminnan haittavaikutuksia, kun pysyviä sivukivikasoja ei jätetä maastoon. (Kj)

Päätös: Hyväksyttiin ehdotus yksimielisesti.

Tiedoksi/toimenpiteitä varten: Tukes

Liite: Vaihtoehtoinen reitti kaivosliikenteelle

↔ Liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallinen osuus

TUKES

Asia: Kuuleminen yleiset ja yksityiset edut
KaivNro K7094, Kaapelinkulma, Valkeakoski
Yhtiö: Dragon Mining Oy

Lupatilanne

Ympäristölupa

Kaivosyhtiön ympäristöluvasta on tehty lupamääräysten tarkistuspyyntö, jonka ratkaisusta on edelleen valitettu Vaasan Hallinto-oikeuteen. Yksi peruste on kirjopapurikon (EU luontodirektiivin liitteen IV-laji), Pitkäkorven natura-alueen ja lähiasutuksen suojametsän hävittäminen ympäristöluvan määräyksen 9 vastaisesti. Valituksen perusteena ovat myös puutteelliset ympäristövakuudet, koskien erityisesti kaivannaisjätteitä, joita koskevat selvitykset ovat puutteelliset.

TUKESin kuuluttama hakemus tuo esiin ympäristöluvasta salatun ongelman: Hakemuksessa kerrotaan jätevesiin tulevan sulfaattia.

Kaivoslupa

Yhtiö on ilmeisemmin rikkonut kaivosluvan määräystä 1 kaatamalla hehtaareja kirjopapurikko-perhosen suojametsää. Tämän johdosta on käynnissä poliisitutkinta Valkeakosken poliisissa, tutkinnan odotetaan johtavan syyteharkintaan ensivuoden puolella.

Malmivarat

Yhtiö ei ole esittänyt nykyisiä kultavarantotietoja, jotka ovat pienemmät kuin hakemuksessa virheellisesti esitetty vanha arvio. Suhteessa yleisille ja yksityisille eduille aiheutuviin vahinkoihin kaivoksen tuotto yleiselle edulle on olematon.

Vaatimukset:

1) TUKESin on selvitettävä kaivosluvan rikkominen ja siitä seuraavat vaikutukset yleiselle ja yksityiselle edulle, sekä mahdollinen kaivosluvan peruuttaminen tai väliaikainen toimeenpanon kieltö.

Lupamääräyksissä toiminnan aloittaminen tulee kieltää, kunnes asia on ratkaistu lainvoimaisesti poliisin ja oikeuslaitoksen sekä valvojan viranomaisen toimesta ja ympäristövalvonnan prosessien mukaisesti.

2) TUKESin on selvitettävä ympäristöluvan rikkominen ja siitä seuraavat vaikutukset yleiselle ja yksityiselle edulle.

Lupamääräyksissä toiminnan aloittaminen tulee kieltää, kunnes asia on ratkaistu ympäristölupavalitusasiana. TUKESin on vaadittava hakijaa selvittämään

3) TUKESin tulee määrätä 10 000 000 euron vakuus jo aiheutuneiden ja kaivoksen toiminnanaikaisten haittojen korjaamiseen sekä 100 000 000 vakuus toiminnanjälkeisiin vahinkoihin, jos ympäristölupaa ei korjata kaivoksen saattamiseen yleisten ja yksityisten etujen vaatimaan kuntoon.

Perustelut:

Esitetty 10 000 euron vakuus on täysin riittämätön jo perustuen hakemusasiakirjaan. Belvedere yhtiön konkurssissa Hituran kaivoksella valtiolle on tullut miljoonien vastuita. Samoin Talvivaaran vakuudet olivat satoja miljoonia vajaat.

On huomattava, että toiminnanharjoittaja on Hong Kongin pörssissä ilmoittanut pyrkivänsä valituksen laistamaan vastuistaan Suomessa kunnes kultavarannot m.m. Kaapelinkulmassa ovat ehtyneet

Merkittävä osa puuteista perustuu vääriin tai puutteellisiin tietoihin kaivoksen haitallisista mineraaleista ja niiden käyttäytymisestä ympäristössä. Kaivosluvituksen yhteydessä tehdyt selvitykset ovat olleet puutteellisia.

1. Kaivoksen yksityiselle edulle aiheuttamat vahingot:

Arvioidut vahingot kertakorvauksena pitkäaikaisista haitoista. TUKES esittää, että yksityisen edun vahingonkorvaukset eivät kuuluisi tähän käsittelyyn. Kuitenkin viranomaisen tehtävä on huolehtia, että mahdollista jatkokaivostoimitusta varten on olemassa riittävä vakuus. Tästä on olemassa ennakkotapaus, kun ympäristölupaviranomainen määräsi Talvivaaralle vakuuden vuoden 2013 ympäristöluvassa haittakorvauksiin.

Kiinteistöarvojen aleneminen 4 000 000 miljoonaa euroa jo aiheutuneet vahingot ja 80 000 000 pitkäaikaisista vahingoista

Kiinteistöjen ja kaivojen määrä

Kaivoksen välittömässä läheisyydessä alle 2km etäisyydellä on noin 40 kiinteistöä ja mm hevostiloja ja karjatila, jotka kaikki ovat riippuvaisia pohjavedestä. Alueella ei ole kunnallista vesihuoltoa. Alue on siten paikallisesti merkittävä pohjavesialue. Voidaan olettaa että alueen pohjavesi tulee pilaantumaan ja kaivos aiheuttaa kaivojen kuivumisia. Tästä syystä on alueen vasihuolto huomioitava kaivokselle asetettavassa vakuudessa niin että se kattaa aluen kiinteistöjen vedensaannin myös kaivostoiminnan jälkeen. Kiinteistökohtainen vakuus esim porakaivon rakentaminen nyky kustannustasolla noin 8000€/kiinteistö ja mahdollinen vedenpohdistuslaitteisto noin 5000€/kiinteistö. Saadaan alueen vesihuollon vakuudeksi noin 520 000€.

Jo aiheutunut vahinko. Kiinteistöjen arvot ovat alentuneet seurauksena vuoden 2011 ympäristöluvasta ja 2014 kaivosluvasta. Vuoden 2015 ympäristölupa ja vuonna 2016 päättynyt kaivospiiritoimitus ovat lisänneet vahinkoja. Edelleen 2016 syksyllä osin kaivosluvan määräystä 1 ja ympäristöluvan määräystä 9 rikkovat hakkuut ovat lisänneet vahinkoa. Hakkuut ovat heikentäneet luvattomasti naapurikiinteistöjen suojametsiä, mistä seuraa haittaa ja vahinkoa. Alueella suoritettu osin luvaton raivaustyö on aiheuttanut häiriötä ja haittoja. Edelleen metsien raivaus on lisännyt kaivosalueella tehtävän malminetsintäkairauksen aiheuttamaa haittaa ja häiriötä.

Kaivosyhtiö on aktiivisen rikostutkinnan kohteena metsän hävityksestä johtuen.

Tieto kaivoksen todennäköisestä alkamisesta lähitulevaisuudessa on alentanut kiinteistöjen arvoja ja aiheuttanut merkittävää vahinkoa niiden omistajille. Edelleen prosessin pitkittyminen heikentää kiinteistöarvoja ja mahdollisuuksia niiden myymiseen. Kaivosyhtiö on julkisesti ilmoittanut aloittavansa kaivostoiminnan 2017 lopulla, 2018 alussa tai viimeisimmäksi 2018 kesällä.

Toiminnasta aiheutuva vahinko. Toiminnasta tulee merkittävää häiriötä pölyn, pinta- ja pohjavesivaikutusten, melun ja tärinän vaikutuksesta. Tämä lisää kaivoksen kiinteistöarvoja ja kiinteistön käyttöarvoa alentavaa vaikutusta merkittävästi. Toiminta-aika voi olla 2 vuotta, mutta myös esimerkiksi 5 tai 10 vuotta. Toiminta saattaa myös keskeytyä esimerkiksi konkurssin vuoksi ja alkaa uudestaan. Vakuuksien tulee kattaa nämä tilanteet.

Tulevat vahingot. Toiminta tulee aiheuttamaan pitkäaikaista vahinkoa pölyllä saastuvalla alueella, jätealueilla sekä pohjoiseen ja etelään virtaavien ojien alueilla. Johtuen hakkuista pölyllä saastuva alue

leviää luvanvastaisella tavalla. Edelleen johtuen jätealueiden eroosiosta ja happoa muodostavan kiven rapautumisesta sivukivialue tulee aiheuttamaan pitkäaikaista haittaa pölyhaittaa nykyisen ympäristön luvanmukaisella vakuudella tehdyillä rakenteilla.

Pohjavesihaitta tulisi nykyisellä ympäristöluvalla leviämään sivukivialueelta ja louhoksesta ympäröiviin kaivoihin ja lähteisiin.

Pitkäaikaisia arvioidaan 20 000 euroa vuodessa 4 000 vuoden ajan eli 80 000 miljoonaa

Alueella hevosurheiluun ja ratsastuskoulutoimintaan liittyvät vahingot 2 000 000 euroa ja pitkäaikaiset haitat euroa

Maatalouselinkeinon vahingot 1 000 000 euroa

Metsätalouden vahingot 1 000 000 euroa

Metsästykselle tulevat vahingot 500 000 euroa

Marjastuksen, sienestyksen ja muiden luonnonvarojen vahingot 500 000 euroa

2. Asiakirjassa kerrotaan seuraavista teknisistä rakenteista joiden saattamista yleisen turvallisuuden edellyttämään tilaan ei ole kerrottu:

-5 metrin penkereet louhoksella. Nämä pitää luiskata kuten esim. Raahen kaivoksen loppusijoitussuunnitelmassa. Arvioitu kustannus noin 40 000€

-meluvallien purkaminen, paikalleen jätettäessä meluvallit aiheuttavat mahdollisen putoamisvaaran alueella liikkuville joten ne muotoutettava maaston mukaiseksi. Aitauksen rakentaminen ei ole kestä ratkaisu. Kustannus noin 40 000€.

-avolouhos, selkeytsaltaat, sivukiven läjitysalueet, Polttoaineiden varastoalueiden purku. Huomioitava mahdolliset pilaantuneiden maa-aineksien käsittely esim kaivosautojen parkkipaikalla jonne todennäköisesti muodostuu hydraulikka ja öljyvuoja. Arvioitu kustannus noin 450 000€. Arvio perustuu saman kokoisien pilaantuneen maan puhdistuksen kustannuksiin Säkylässä sijaitsevan pesulan paikalla.

- Avolouhoksen aitaus toiminnan jälkeen. Yhtiön antamien tietojen perusteella on todennäköistä että alueelle tulee kaksi avolouhosta. Riistan ja ihmisten pääsyn estävän aidan tulee olla vähintään 1½ metriä korkea metalliverkko ja metallitolpilla varustettu aita. Oletetaan kahden avolouhoksen säteeksi 100m saadaan aidan pituudeksi maaston muodot huomioiden laksennallisesti 650. Kyseiseen vaikeakulkuiseen maastoon rakennettavan aidan kustannus on noin 150€/m jolloin kahden aidan portteineen kertakustannus on noin 195 000. Laskelma perustuu vuonna 2013 puolustuvoimien erääseen kohteeseen osin kallioiseen maastoon rakennettavan aidan kustannuksiin. Lisäksi tulee huomioida aidan käyttöikä noin 20 vuotta ja sen vaatimat korjauskustannukset.

-Vakuus

Lisäksi on tiedossa seuraavia:

-Kaivokselle tehtyjen teiden ja sähkölinjojen purkaminen

-pumppaamojen ja muuntamoiden purkaminen

-Malmivarastoalueen saneeraus. Pohjois-Suomen AVI on päättänyt, että kultamalmin vakuus on 100 euroa tonni

-Polttoaineiden varastoalueiden purku ja mahdollisten polttoaine jätteiden poisto alueelta.

3. Alueella on noin 200 kairausputkea, jotka on poistettava. Arvioitu kustannus 130 000 euroa

Putkien poistamista varten tulee olla vakuus myös suunnitellulla louhosalueella, koska kaivostoiminnan käynnistymisestä ei ole varmuutta.

Putket tulee poistaa ja kairareiät tukkia betonoimalla noin 10 metrin matkalla. Tämä on välttämätöntä alueen pohjavesien ja pintavesien suojelemiseksi. Ruostunut putkiromu täytyy toimittaa pois kaivosalueelta. Tarvittava vakuus, kun menettelystä ei ole kokemusta

-työ, jätekäsittely ja dokumentointi 400 euroa putki, yhteensä 80 000

-betoni, betonin toimittaminen maastoon erityisesti eteläisen alueen luontoarvoja varjellen, tarvikkeet yms. 50 000 euroa

4. Kaivoksen ylläpitäminen ja vedenpuhdistus mahdollisen konkurssin aikana. Kaivosviranomaisilla on esimerkiksi Hituran tapauksessa ollut pyrkimys kaivosoikeuksien ylläpitoon niiden myyntitarkoituksessa.

-Vesien pysyvä pumppaus kaivoksen vedenjakajan pohjoiselta puolelta sekä vedenkeruujärjestelmien ylläpitäminen tai muu pohjoisen puolen pysyvät vesijärjestelyt.

Korjatussa ympäristölupakäsittelyssä tullaan tarkastelemaan haitallisen happoamuodostavan sivukiven vaikutuksia ympäristölupahakemuksen määräyksiin.

Korkeimman Hallinto-oikeuden päätökset ja oikeat selvitykset vakuudesta

KHO:n vuosikirjapäätös KHO:2017:177, 22.11.2017, **Taltionumero:** 6028 **Diaarinumero:** 1217/1/16

<http://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/vuosikirjapaatokset/vuosikirjapaatos/1511179454724.html>

ja samana päivänä annettu toinen päätös Muu päätös 6029/2017

<http://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/muitapaatoksia/muupaatos/1511180186124.html>

edellyttävät vakuuden määrittämistä perustuen selvityksiin asiassa. Asiaa ei tule päättää pelkästään kaivosyhtiön toiveiden perusteella. TUKESin on hankittava kattavat selvitykset vakuuden tarpeesta

Hallituksen esitystä kaivoslaiksi koskevan *talousvaliokunnan mietinnön (TaVM 49/2010 vp)* yleisperustelujen vakuuksia koskevassa kohdassa todetaan muun ohella seuraavaa:

"Esityksen mukaisesti sekä malminetsintälupa perustuvaa malminetsintää, kullanhuuhtontaa että kaivostoimintaa varten vaaditaan vakuus (luku 10). Vakuuden tulee kattaa malminetsintään ja kullanhuuhtontaan liittyen sekä jälkitoimenpiteistä että **mahdollisen vahingon ja haitan korvaamisesta aiheutuvat kustannukset**.

4) Lupamääräyksissä tulee olla lupamääräykset uraanikaivostoiminnasta johtuen tai TUKESin on selvitettävä uraanin esiintyminen kaivoksella. Yhtiö on paljastanut ympäristölupahakemuksessa 2015, että uraanin pitoisuus jätevesissä voi olla noin 30 mikrogrammaa litra, joka kolme kertaa korkeampi kuin Terrafame-Talvivaaran luvituksessa sallittu korkein pitoisuus.

5) Kaivosyhtiö on lupamääräyksissä veloitettava selvittämään ympäristö- että kaivosluvan rikkomisen vaikutuksen ennen kaivostoiminnan aloittamista. Kaivosluvan rikkomisen vuoksi kaivosyhtiö on veloitettava asettamaan 1 000 000 euron vakuus kirjopapurikon esiintymän haittaamisesta aiheutuvien korvauksien varalta.

6) Kaivosyhtiö on lupamääräyksissä veloitettava käynnistämään kaivoslain 97§ mukainen kaivospiiritoimitus, jos toiminta alkaa. Tämä on välttämätöntä, jotta kaikki ennakoimattomat haitat tulisivat korvatuiksi kaivoslain mukaisesti. Kaivosyhtiö on rikkonut sekä ympäristö- että kaivoslupaa.

7) Kaivosyhtiö on lupamääräyksissä veloitettava korvaamaan yleiselle edulle tienrakennuksen ja ylläpidon kautta tulevat vahingot, haitat ja kustannukset. Tätä varten on määrättävä kaivoksen vuoksi teetetyn ja teetetävien tietöiden suuruinen vakuus.

TUKESin lakia suoraan toistavat lupamääräykset on todettu KHOssa riittämättömiksi, ja niitä on täsmennettävä. Kaivos aiheuttaisi merkittävää rasitusta tieverkolle sekä Valkeakoskella, että malmin kuljetusreitillä ELY-keskus rakennuttaa yhteiskunnan varoilla kaivokselle tietä. Mikäli kustannuksia ei peritä takaisin, kyseessä on ilmeisimmin yleiselle edulle tuleva vahinko ja laitton yritystuki, sekä EUn markkinoilla tapahtuva kilpailun vääristäminen.

8) Kaivosyhtiön toimenpiteet Oriveden kaivoksella, Huittisten kaivoksella ja Sastamalan rikastamolla ovat aiheuttaneet jatkuvia haittoja ympäristölle. Vuonna 2012 valvova viranomainen vaati kaivosyhtiötä laittamaan Oriveden kaivoksen ympäristöasiat ja vedenkäsittelyn kuntoon. Kaivosyhtiön lupamääräyksistä, ympäristönsuojelusta ja laista piittamaton toiminta johti Oriveden ympäristöluvan peruuttamiseen. Alueella on pilaantunut kaksi järveä ja uhkana on pilaantumisen jatkuminen Näsijärveen asti. Tästä syystä on kaivosyhtiön toimintaa arvioita erityisen kriittisesti ja turvattava eleiset edut. Valkeakosken kaupungin vaatimus ympäristövaikutuksien arvioinnista on toteutettava ja TUKES:n tulee sitä esittää Pirkanmaan ELY:lle jotta voidaan arvioida laajemmat vaikutukset yleisille eduille kuten Vanajaveden virkistyskalastukselle ja arvioitava kalataloudelle aiheutuvat vahingot ja korvaukset. On arvioitava todennäköisen Vanajaden pilaantumisen vaikutukset Valkeakosken kaupungin suunnitelmille rantojen asuinrakentamiselle ja kaavoitukselle, vaikutukset laajemmin koko Kokemäenjoen vesistölle johon myös Huittisten kaivos laskee jätevetensä. Yhtä vesistöä rasittavien kaivoksien yhteisvaikutus on arvoita ennen kaivostoiminnan aloittamista.

Toivon että TUKES todella perehtyy Kaapelinkulman kaivoshankkeen vaikutuksiin ja uhkiin yksityisille ja yhteisille eduille, ottaa tarvittavan lisäajan ennen kaivostoiminnan käynnistämistä jotta riittävät riippumattomien asiantuntijoiden arvioinnit ja muiden kaivoksien virheet eivät toteudu ja asettaa niin korkeat vakuuden kaivosyhtiölle että elämä voi jatkua alueella. Esitän että TUKES pitää alueella lisäksi katselmoinnin paikallisista olosuhteista ennen päätöksen tekoa.

Valkeakoskella 21.12.2017

Kunnioittavasti

KARTTALIITTEET

KARTTALIITE 1

tut määräykset. Alueen toteuttamisesta vastaa ensisijaisesti valtio." Natura-alueiden suunnittelumääräysten mukaan: "Alueelle tai sen läheisyyteen ei tule suunnitella toimenpiteitä, jotka merkityksellisesti heikentävät niitä lintu- tai luontodirektiivin mukaisia luonnonarvoja, joiden perusteella alue on otettu ohjelmaan." Alueen suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty LSL 65 ja 66 §:ssä.

12.11.2017

Kaapelinkulman mahdollinen kaivoshanke

Lähin asutus suojametsän kaataminen

12.11.2017

Kaapeliinjurmanmäntöjen kaataminen

19

Karttaliite 2/1

Kaapelinkulman asutus sijaitsee mäkien ympäröimänä alavalla alueella.

Natura-alueita ympäröivät mäet pohjois-, koillis-, itä-, kaakkois-, ja eteläpuolella. kaivosalue sijaitsee 250 m natura-alueesta länteen Natura-alueita korkeammalla.

Nämä mäki-alueet pidättävät pölyä ja pakokaasuja mäkimuodostelmien sisään.

Etäisyydet kaivosalueelta ympäröiviin mäki-alueisiin.

Suomi.fi-kartat - 2SASI

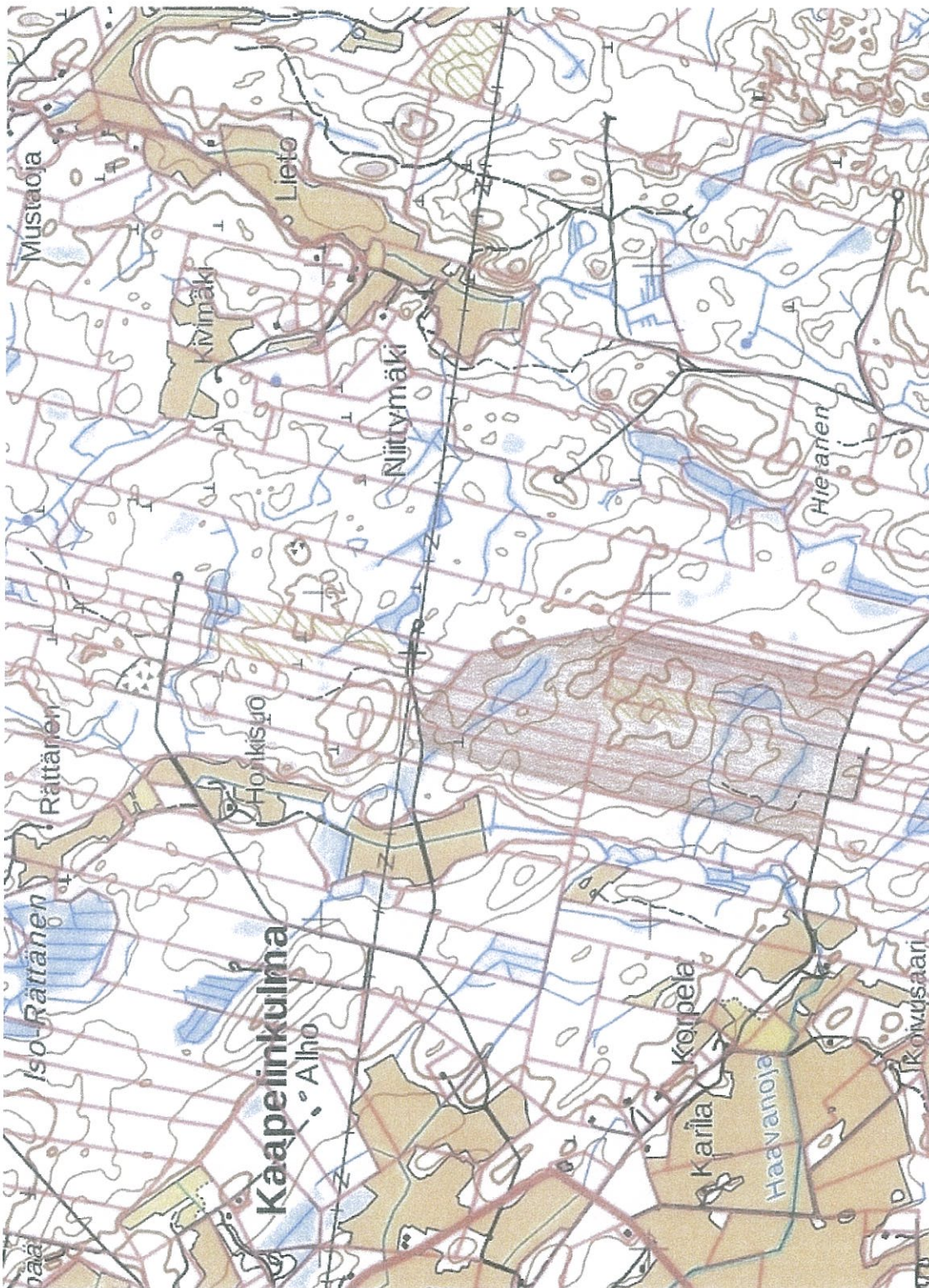
Sivu 1/1

Karttaliite 3

Kaivosalueen ja sen ympäristön ojat ja kosteikot

Kansalaisen karttapaikka

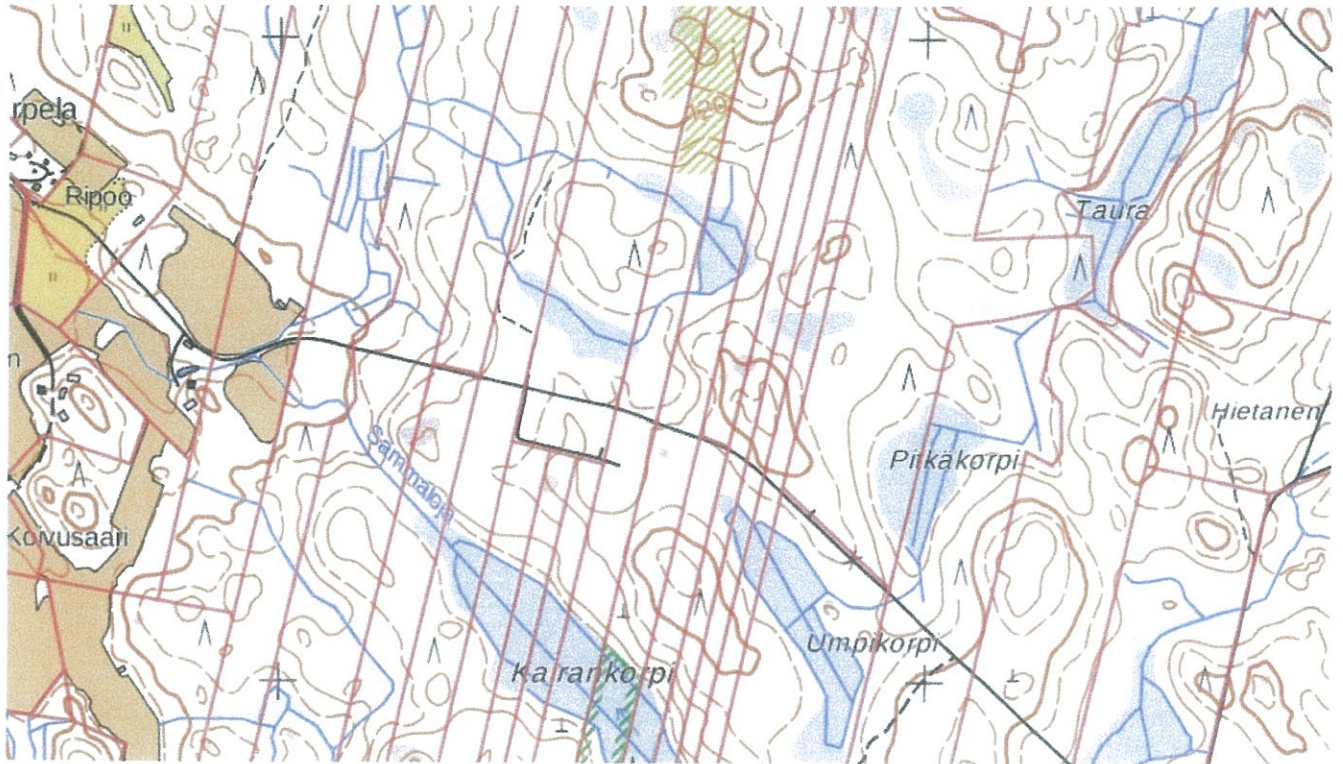

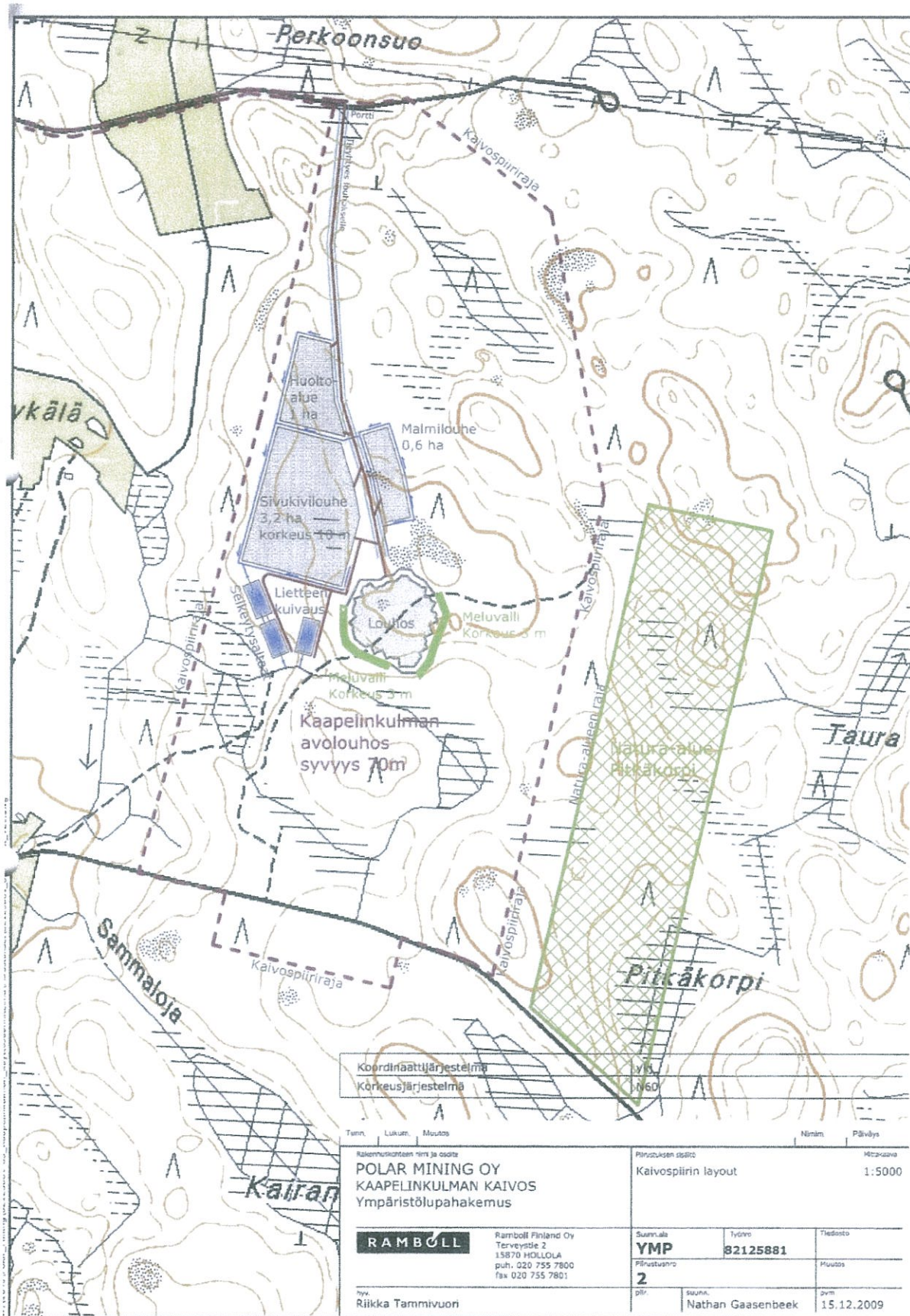
Karttaliite 4

Kaapelinkulman kaivosalueen ympäristön ojat ja kosteikot. **Kaivosalue vedenjakajalla.**

Alueella on lähteitä, ojia ja kosteikoita myös mäkien päällä ja rinteillä.

Kansalaisen karttapaikka

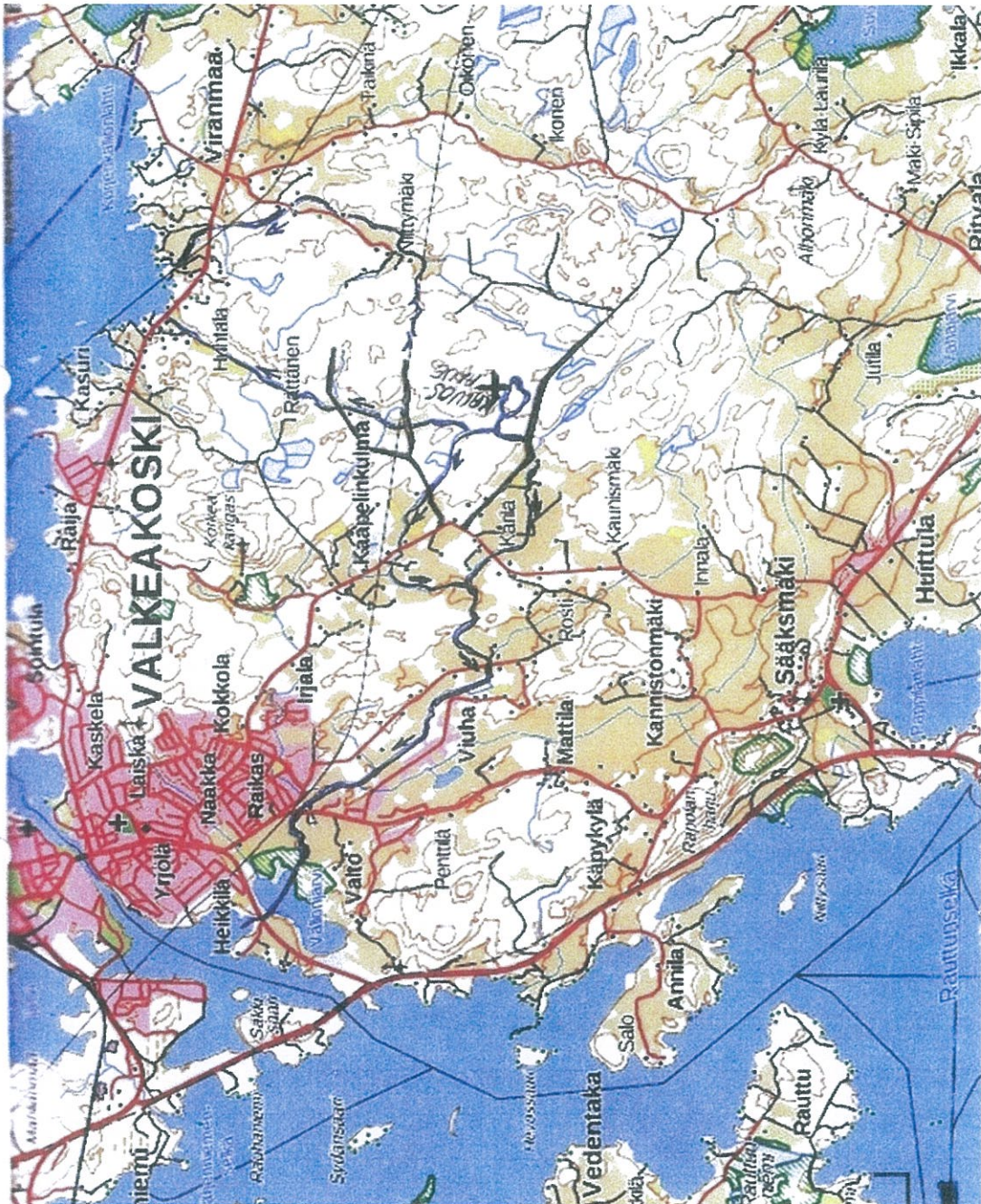

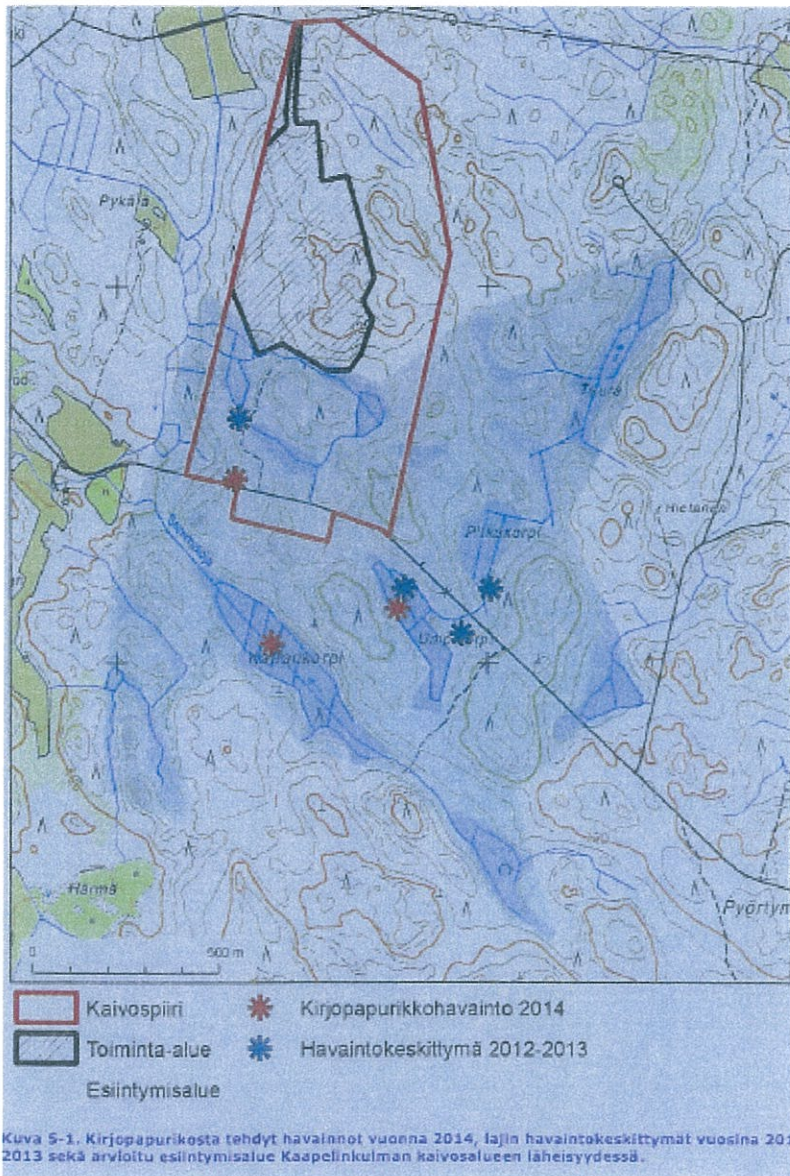
Karttaliite 6

Karttaan merkattu kaivosalueelta lähtevät ojalinjat, tummennettu Honkisuontie ja Kairantie. Kaivosalue Kairantien ja Honkisuontien välissä. Kaivosalue sijaitsee vedenjakajalla.

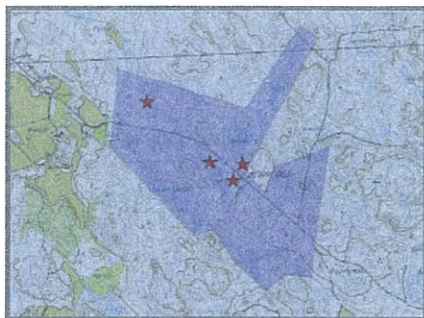

Karttaliite 7 Kirjopapurikon esiintymisalue

Kaapelinkulma . Dragon /Ramboll 2014

Tampereen hyönteistutkija 2012-2013

Kirjopapurikon havaitut yksilökeskittymät Valkeakosken Kaapelinkulmassa vv.2012-2013. Sinisellä värillä rajattu lajin arvioitu esiintymäalue.

Karttaliite 8 Kaivosalueen avohakkuu

Maanmittauslaitos karttapaikka

ointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka

Leinonen Ossi (Tukes)

Lähtettäjä: Tukes kirjaamo
Lähetetty: keskiviikko 24. tammikuuta 2018 15.39
Vastaanottaja: Leinonen Ossi (Tukes)
Aihe: VL: Täydennys 21-22.12.2017 lähetettyyn muistutukseen

Lähtettäjä

Lähetetty: maanantai 22. tammikuuta 2018 17.56
Vastaanottaja: Tukes kirjaamo <kirjaamo@tukes.fi>
Kopio: Vaasan hallinto-oikeus <vaasa.hao@oikeus.fi>
Aihe: Täydennys 21-22.12.2017 lähetettyyn muistutukseen

Sähköpostilla lähetys: kirjaamo@tukes.fi

Liittyy valitukseen päätöksestä Nro 120/2017/1, Dnro LSSAVI/3064/2017, Annettu 7.11.2017.

tiedoksi: vaasa.hao@oikeus.fi

TUKES

Asia: Kuuleminen yleiset ja yksityiset edut
KaivNro K7094, Kaapelinkulma, Valkeakoski
Yhtiö: Dragon Mining Oy

Täydennys 21-22.12.2017 lähetettyyn muistutukseen

Viranmaan Asukasyhdistys Ry on huolestunut, ja pyytää TUKES / ELY-Keskusta selvittämään Mustaojan ja Memmonojan latva-alueelta kaivoksen tuntumasta lähtevien vesivirtojen valumaojista, jotka muodostuvat myöhemmin valtaojiksi. Mahdollisesti virtaamat tuovat mukanaan monenlaisia haitta-aineita ja siksi haluamme että myös pohjavesivirtaamat tutkitaan, koska kaivos on 45 m syvä ja jopa enemmänkin ja menee siten pohjavesiin asti. Kaivos sijaitsee vedenjakajalla ja yhdistyksemme 90 jäsenestä asuu monia valtausalueella. Tämä huolestuttaa 90 vuotta yhtäjaksoisesti toiminnassa ollutta yhdistystä.

Mainitut haitta-aineet tulisi kartoittaa ja niiden pitoisuudet mitata. Tämä tulee ottaa huomioon valmistelussa olevassa päätöksessä. Molemmista em. ojat laskevat Mallasveden matalahkoon lahteen (noin kaksi metriä syvyyttä). Kyseisistä ojista tulevat vedet ovat ainoat, jotka pitävät veden vaihtumista yllä. Hauhon, Pälkäneen ja Längelmäveden suunnalta tulevat valumavedet eivät vaikuta kyseisen lahden aluevesitilanteeseen. Aiemmin samoja ojia myöten ko. vesialueeseen laskivat myös maatalouden, metsäojien ja lakkautetun Hämeen Osuusmeijerin vuotovedet. Valkeakosken kaupunki mittaa yleisen uimarannan takia kyseisen lahden uimakelpoisuutta (Leppälän uimaranta). Asukasyhdistys edellyttää, että molemmat ojat otetaan seurantaan säännöllisin mittauksin mahdollisen kaivoshankkeen edetessä.

Asukasyhdistys ei ota kantaa tässä vaiheessa muuhun kuin alueen vesiin ja virtaamiin, mutta toivoo että hankkeesta pitäisi pyytää tekemään YVA, jotta voidaan varmistua haittavaikutusten pysyvän hallinnassa.

Valkeakoskella 8.1.2018

Viranmaan asukasyhdistyksen puheenjohtaja

Viranmaan asukasyhdistyksen varapuheenjohtaja

--

TUKES
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi

Asia: Kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamisen ja vakuuden määräämisen tarkistus

Dragon Mining Oy:n vastine Kaapelinkulma -kaivospiiriä (KaivNro K7094) koskeviin lausuntoihin ja mielipiteisiin

Nykytilanne ja luvat

Kaivoslain /503/1965) mukaisella kaivospiirillä ei ole harjoitettu kaivostoimintaa. Kaivosalueen infran rakentaminen on aloitettu. Kaivospiiri on rekisteröity 20.4.2016 (K7094) ja kaivoskirja on annettu 26.5.2016. Päätökset ovat lainvoimaisia. Kaivoslain (621/2011) nojalla on 24.6.2014 annettu kaivosluvan ja kaivosturvallisuusluvan mukaiset määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi. Määräykset piti lupamääräyksen 6 ja kaivoslain 52 ja 181.4 §:n mukaisesti tarkistaa ennen varsinaisen kaivostoiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 1.6.2019. Samalla määrätään kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka asettamisen jälkeen kaivostoiminta alkaa.

Kaivospiirin alueelle tulee avolouhos, sivukiven läjitysalue, malmin väliaikainen varastointialue, selkeytysaltaat sekä varasto- ja toimistokontteja. Malmi rikastetaan Sastamalassa sijaitsevalla Vammalan rikastamolla Stormin kaivospiirissä (kaivosrekisteritunnus 1895). Kaivostoiminnan laatu ja laajuus voidaan nyt tarkentaa niin, että kaivostoiminnan lopettamisen vakuus voidaan määrittää oikealle tasolle. Dragon Mining Oy (jatkossa myös: ”yhtiö”) on 25.8.2017 toimittanut Tukesille hakemuksen määräysten päivittämistä ja vakuuden asettamista varten. Päivitettyihin laskelmiin viitaten yhtiö esittää 25.8.2017 päivätystä selvityksestä poiketen ja jäljempänä kerrotuin perustein, että kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteiden vakuudeksi asetetaan 50 000 euroa.

Ympäristölupa Nro 92/2011/1 on myönnetty 26.8.2011 ja lupamääräykset on tarkistettu 14.10.2015 Nro 175/2015/1 (LSSAVI). Päätökset ovat lainvoimaisia. Määräysten muuttamista koskeva hakemus on hylätty päätöksellä Nro 120/2017/1 (LSSAVI). Yhtiö asettaa uuden ympäristönsuojelulain ja uusien kaivannaisjätessäännösten mukaisesti päivitetyn lupamääräyksen nro 26 mukaisesti PIRELY:n hyväksi 70 000 euron suuruisen vakuuden 3,5 hehtaarin sivukivialueen asianmukaisen jätehuollon ja sulkemisen varmistamiseksi.

Yhtiöllä on sen toimintaa koskeva voimassa oleva Pohjola Oy:n myöntämä vastuuvakuutus kolmansille aiheutuvista vahingoista (16-516-559-8, ei koske päästöjä) sekä lakisääteinen (L 81/1998 ja A 47/2015) ympäristövahinkovakuutus (vakuutustunnus 48-01558-8, koskee luvanvaraisen toiminnan päästöistä aiheutuvaa pilaantumista).

ELY-keskuksen lausunto (29.11.2017)

Tiivistelmä lausunnosta

ELY-keskus katsoo, että kaivoslain mukaisen vakuuden tulisi olla vähintään 40 000 €. Noin 1,5 ha avolouhos vaatii noin 300 m aitaa, varoituskyltit, parakkirakennusten poistamisen alueelta, tutkimusreikien suojaputkien poistot ja reikien tukkimisen sekä louhoksen maisemoinnin ja siihen kuuluvan luiskaamisen kaltevuuteen 1:3.

Vastine lausunnon johdosta

Yhtiö hyväksyy ELY-keskuksen vaatimuksen ja esittää, että Tukes määräisi sen kaivoslain 109 §:n nojalla asettamaan 50 000 € vakuuden omavelkaisena pankkitakauksena tarkennettuihin laskelmiin, tarjouspyyntöihin ja asiantuntija-arvioihin perustuvien enimmäisarvion perusteella:

Kohde	Kustannusarvio
Avolouhoksen aitaus	20 000 €
Toimiston poisto	3 000 €
Sähköistyksen poisto	20 000 €
Metallisten maaputkien katkaisu	3 000 €
Maanalaisten putkien poisto	3 000 €
selkeytysaltailta	
Varoituskylttien asennus	1 000 €
	50 000 €

Osa maaputkista on muovisia. Aita on 2 m korkea sinkitty teräsverkkoaita. Vakuus on määritelty kaivoslain 10 luvun mukaisesti ottaen huomioon kaivoslain 15 luvun säännökset kaivostoiminnan lopettamisesta sekä kaivoslain 108 §:n määräyksen muun lain nojalla määrättävien vakuuksien huomioon ottamisesta. Louhoksen maisemointi ja luiskaaminen kaltevuuteen 1:3 ei sisälly yleisten ja yksityisten edun turvaamiseksi tarpeellisiin määräyksiin. Louhosalue aidataan toiminnan päätyttyä.

Pirkanmaan liiton lausunto (30.11.2017) §

Tiivistelmä lausunnosta

Pirkanmaan liiton (maakuntakaavoitusjohtajan viranhaltijapäätös) lausunnossa katsottiin, että kaivostoiminnalle määrättävän vakuuden suuruudessa on huomioitava mahdollisten haittojen korvaaminen ja tarvittavien kunnostustoimenpiteiden kustannukset. Vakuuden kokonaismäärän riittävyyttä tulee arvioida vielä tästä näkökulmasta. Pirkanmaan liitto ei pidä hyvänä malmin kuljettamista taajama-alueen kautta ja esittää yleisen turvallisuuden näkökulmasta vaihtoehdoisen malmin kuljetusreitin selvittämistä. Luonnonvarojen käytön on oltava kestävä ja sivukivien hyödyntäminen on mahdollistettava. Lupa on lisättävä määräys sivukiven murskaamisesta ja toimittamisesta hyötykäyttöön.

Vastine lausunnon johdosta

Kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta määrätään kaivoslain 10 luvun mukaisesti. Vakuus asetetaan kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten. Yhtiö on esittänyt tarvittavat toimenpiteet ja niiden kustannukset. Yhtiöllä on ympäristövahinkovakuutus ja vastuuvakuutus, jotka koskevat osaa lausunnossa mainittuja vastuita. Yhtiö on lisäksi ympäristöluvan mukaan velvollinen asettamaan vakuuden

kaivannaisjätteiden (sivukivialue) asianmukaisen jätehuollon ja sulkemisen varmistamiseksi. Ne ovat muun lain nojalla vaadittuja vakuuksia, jotka on otettava kaivoslain 108 §:n mukaan huomioon.

Luonnonvarojen käyttö on kestävä, sillä kaivostoiminta on suunniteltu niin, ettei kaivosmineraaleja tuhleta. Sivukiveä pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan. Kiviainesliiketoiminta ei ole yhtiön liiketoimintaa, mutta se on jollain alueella sopinut sivukiven hyödyntämistoiminnan järjestämisestä. Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavilla määräyksillä ei voi kuitenkaan määrätä kaivostoiminnan harjoittajaa järjestämään tällaista liiketoimintaa. Sivutuotteena sivukivi kuuluu kaivoslain soveltamisalaan eikä maa-aineslupaa tarvita. Sivutuoteliiketoiminnasta määrääminen ei silti kuulu kaivoslain soveltamisalaan. Kiviainesmarkkinoiden toimintaan vaikuttavan vaatimuksen pakkototeuttaminen ei muutenkaan ole yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellista eikä yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämätöntä.

Kuljetusreittien kommentointi maakuntaliiton lausunnossa on poikkeuksellista ja liittyyneen Valkeakosken kaupunginhallituksen lausuntoon. Raskaan liikenteen määrä oli lisäksi arvioitu väärin. Jos malmikuljetukset jakaa kahden vuoden ajalle keskimäärin 200 p/v, malmikuljetuksia on keskimäärin noin 4-5/p riippuen siitä, painaako kuorma 40t vai 50t. Ympäristöluvassa esitetty viisitoista rekkaa päivässä on enimmäismäärä, koska ympäristöluvassa arvioidaan vaikutukset pahimman skenaarion mukaisesti.

Vaikka raskaan liikenteen kuljetuksia ei kuuluisi käsitellä tämän päivityksen yhteydessä, on reittivaihtoehtoja käytännössä ollut kaksi ja nyt teoriassa kolme. Nykyisen ja kaikille alun perin soveltuneen reitin huonona puolena on, että se kulkee Naakan koulun (yläaste) ohi, jonka jälkeen tiessä on alamäki ja heti perään ylämäki. Toiseksi parhaan vaihtoehdon (Veistämöntie) huonona puolena on, että siitä puuttuu jalkakäytävä ja siinä on paljon suoria tonttiliittymiä. Valkeakosken kaupungin (hallituksen puheenjohtajan) esittämä uusi kolmas vaihtoehto ei ole toteutuskelpoinen. Yleensä yksityisteiltä johdetaan liikenne yleiselle tielle ja kaupungin ehdotus tarkoittaisi päinvastaista. Mutkainen ja mäkinen yksityistie pitäisi perusparantaa koko 2.5 km matkalta. Tie yhtyy pohjoisessa Pälkäneentiehen, jolloin heti vasemmalle kääntyäessä on vastassa ylämäki, joka vaikeuttaisi malmirekan kiihdyttämistä varsinkin talvella.

Sivukivien käsittelystä kaivannaisjätteenä on määrätty ympäristöluvassa (YSL 59-61 §, VNA 190/2013), jossa on määrätty myös jätteen käsittelytoiminnan vakuus lopettaminen ja jälkihoito huomioon ottaen. Sivukiven mahdollinen hyödyntäminen sivutuotteena vaikuttaisi siten mm. jätteen käsittelytoiminnan vakuuteen. Sivukiven murskaaminen edellyttää ympäristölupaa eikä murskaamisesta määrääminen kuulu kaivosviranomaisen tehtäviin, toisin kuin mahdollinen sivutuotekorvaus. Sivukivien toimittamisesta hyötykäyttöön ei voi määrätä ylipäätään kaivoslain nojalla vaan kiviainesten hyödyntäminen perustuu kiviainesmarkkinoiden tarpeisiin ja vapaan kilpailun piiriin olevaan kauppaan.

Valkeakosken kaupungin lausunto (18.12.2017)

Tiivistelmä lausunnosta

Valkeakosken kaupungin (kaupunginhallitus) lausunnossa 18.12.2017 § 396 lausutaan, että kaivoksen raskaan liikenteen johtaminen taajamarakenteen läpi ei ole suotavaa ja että vaihtoehtoista liikennereittiä tulisi vakavasti tutkia kaivoslain 52 §:n nojalla. Vakuuden tulee olla riittävä toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. Kaupunki toivoo sivukivien hyötykäyttöä.

Vastine lausunnon johdosta

Kaivoslain 52 §:n nojalla voidaan määrätä kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista ja muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista. Kaivoslain 2-3 §:n mukaan mm. maantielain, yksityistielain tai tieliikennelain soveltamisalaan kuuluvat säännökset eivät liity kaivoslaissa tarkoitettuun toimintaan edes toista lakia sovellettaessa. Yleisten teiden ja katujen käytöstä määrätään liikennemerkeillä ja niiden käyttöoikeus on näissä puitteissa yhdenvertainen.

Kuljetusreittien parhaat vaihtoehdot selvitettiin jo ennen ensimmäistä ympäristölupaa ja kaivospiirihakemusta eivätkä reitit voi muuttua poliittisten muutosten perusteella. Kaupunginhallitus otti asian esille myös eräiden asukkaiden hakiessa muutosta ympäristölupaan kesällä 2017. Valkeakosken kaupunki ehdottama malminkuljetusreitti on kallis ja epäkäytännöllinen ja siinä on yksityistieosuuksia, joihin kohdistuvia vaikutuksia yleisistä teistä poiketen käsitellään tietyiltä osin myös ympäristöluvassa. Yhtiö voi keskustella asiasta ja suunnitella vaihtoehtoisia reittejä, mutta se ei liity nyt käsiteltävän asian soveltamisalaan.

Yhtiöllä ei ole huomauttamista vakuuden suuruutta koskevaan kommenttiin. Yhtiö tarkastelee sivukiven hyödyntämismahdollisuuksia, mutta yhtiön Pirkanmaan liiton lausunnosta antamaan vastineeseen viitaten se ei liity nyt käsiteltävään asiaan eikä siitä määrätä muutenkaan kaivoslain nojalla. Sivukiven murskaus laukaisisi ympäristöluvan tarpeen. Tarvittaessa yhtiö tekee päätöksen sivukivien hyödyntämisestä ja päivittää voimassaolevat lupansa sen mukaisiksi.

Muistutukset ja mielipiteet

Yleistä

Kaivosluvan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Kaivostoiminta on suunniteltu tehtyjen tutkimusten perusteella ja tutkimuksiin perustuva lopputilanne on tiedossa. Silti kaikilla kaivoksilla tutkimustoiminta jatkuu koko kaivoksen eliniän.

Kaivosvakuudella huolehditaan, että kaivosalue ja apualue kunnostetaan yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon. Se edellyttää kunnostamis-, siistimis- ja maisemointitoimenpiteitä. Kaivosvakuudella varmistetaan kaivosten turvarakenteiden säilyttäminen, louhostilojen täyttäminen ja tukeminen, koneiden ja laitteiden myynti tai toimittaminen romutettavaksi eli käsiteltäväksi jätteenä. Tarvittaessa on poistettava ylimääräinen materiaali kaivoksesta sekä estettävä kaivokseen pääsy tunneleiden ja kuilujen kautta. Sortuma- ja painumavaaralliset alueet on aidattava ja niillä on rajoitettava rakentamista. Tarvittaessa on järjestettävä seurantamittauksia.

; (21.12.2017)

Tiivistelmä muistutuksesta

Muistutuksessa vaaditaan Tukes selvittämään kaivosluvan ja ympäristöluvan rikkomista, 10 miljoonan euron vakuuden asettamista jo aiheutuneille vahingoille ja 100 miljoonan vakuutta, jos ympäristölupaa ei korjata kaivoksen saattamiseen yleisten ja yksityisten etujen vaatimaan kuntoon. Toiminnan aloittaminen pitää kieltää. Kaivostoimintaan pitää lisätä uraanikaivosmääräykset.

Muistutuksessa viitataan mm. ympäristöluvan tarkistuspyyntöön, jätevesiin, kaivosluvan määräykseen nro 1, kaivoksen malmivaroihin. Perusteluina esitetään haitallisia mineraaleja, muiden kaivoksien vastuita, kiinteistöjen arvojen alenemista, porakaivoja, malminetsintäkairauksia, pöly- sekä pinta- ja pohjavesivaikutuksia jne. Vahinkoja vaaditaan korvattaviksi mm. maataloudelle, metsätaloudelle, hevosurheilulle, jokamiehenoikeuksille

Louhoksen penkereet pitää luiskata ja arvioitu kustannus noin 40 000 euroa. Meluvallit pitää purkaa ja muotoilla, koska aitaus ei ole kestävä ratkaisu. Aidan rakentamiskustannukset ovat korkeat. Tiet, sähkölinjat, pumppaamot ja muuntamot on purettava. Malmivarastoalue on saneerattava ja PSAVI:n päätöksen mukaan vakuus on 100 €/t. Vakuuteen on sisällytettävä mahdollisen vahingon ja haitan korvaamisesta aiheutuvat kustannukset.

Muistuttaja vaatii, että yhtiö käynnistää kaivospiiritoimituksen ja korvaa yleiselle edulle tienrakennuskustannukset. Oriveden kaivos on muistutuksen mukaan pilannut järviä. täydensi muistutusta karttaliitteillä 22.12.2017.

Vastine

Ympäristönsuojelulakia ei sovelleta tässä kaivoslain mukaisessa asiassa. Kaivospiirin ulkopuolelle ulottuvista päästöistä (pöly, vesipäästöt jne.) aiheutuvat vaikutukset ja niiden ehkäiseminen on käsitelty julkisoikeudellisessa ympäristölupamenettelyssä. Vaikutukset kiinteistöjen arvoihin on käsitelty lunastusmenettelyssä. Kiinteistöjen Kaivospiiritoimituksessa on kaivoslain ja lunastuslain nojalla käsitelty kaivostoiminnasta aiheutuvien haittojen ja vahinkojen korvaaminen sekä kaivospiirin alueella (viran puolesta) että sen ulkopuolella (määräajassa vaadittaessa).

Muiden kaivosten lupa-asiat ja jokamiehenoikeudet eivät kuulu käsiteltävään asiaan. Yhtiö ei aio harjoittaa uraankaivostoimintaa eikä se etsi, kaiva tai otaksu löytävänsä uraanimalmia. Muistutuksessa otettiin kantaan muiden tahojen puolesta. PSAVI käsittelee jätteen käsittelytoiminnan, ml. sulkeminen, vakuuksia. Yhtiö käyttää yleisiä teitä ja katuja. Niiden rakentamiskustannukset eivät liity käsiteltävään asiaan eikä yleisen tien tai kadun käyttöä luokitella yritystueksi. Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavat määräykset ovat riittäviä ilman muistuttajan esittämiä lisäyksiä. Muistutuksessa oli lukuisia asian käsittelyyn liittymättömiä virheellisiä väittämiä, joita tässä yhteydessä ei ole mielekästä kommentoida tarkemmin. Karttaliitteet eivät liittyneet käsiteltävään asiaan. Liitteissä oli esitetty tiedossa olevia etäisyyksiä asutukseen, ojiin, Natura 2000 -alueeseen jne.

Kaivostoiminnasta ei toiminnan harjoittamisaikana tai sen sulkemisen jälkeen aiheudu vahinkoa tai haittaa, joiden korvaamisesta voisi aiheutua kustannuksia. Vakuus määritellään kaivoslain 10 luvun mukaisesti. Aitauksen rakentamisen, sähköistyksen poiston jne. kustannukset on esitetty edellä. Lopettaminen tapahtuu kaivoslain säännösten mukaisesti. Alueelle ei jää mitään kaivosturvallisuuden vastaista. Yhtiön esittämä vakuus on objektiivisten arvioiden perusteella riittävä. Määräyksiä voidaan tarkistaa tarvittaessa tai määräajoin.

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavia määräyksiä ei ole tarkoitettu asetettavaksi toiminnan aloittamisen tai jatkamisen edellytykseksi, koska se tarkoituksensa vastaisesti loisi taas ylimääräisen ennakkovalvontakynnyksen. Uutta aloittamislupaa ei tarvita. Määräykset ja vakuus voidaan silti panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, mikä olisi myös edun mukaista.

Määräyksien ja vakuuden täytäntöönpano

Yhtiö esittää, että Tukes panee päätöksen yleisten ja yksityisten etujen turvaamista koskevista määräyksistä sekä lopetus- ja jälkitoimenpiteitä koskevasta vakuudesta täytäntöön lainvoimaa vaille olevana hallintolainkäyttölain (586/1996) 1-3 ja 31 §:n nojalla. Hallintolainkäyttölain mainittuja säännöksiä voidaan soveltaa päätöksenteon yhteydessä kaikissa hallintoviranomaisissa. Määräyksien ja vakuuden täytäntöönpano on yleisen edun mukaista.

Kaivoslain omat säännökset (169 §) päätösten välittömästä täytäntöönpanosta eivät koske yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavia määräyksiä eivätkä lopetus- ja jälkitoimenpiteiden vakuutta, koska niiden lainvoimaisuus ei ole vaikuttanut toiminnan harjoittamisoikeuteen. Kaivostoiminnan voi aloittaa kaivoslain 168 §:n edellytysten täytyessä. Julkisuudessa on ollut tieto, että eräät tahot valittavat tulevasta päätöksestä niin, etteivät sen määräykset ja vakuus tulisi lainvoimaiseksi. Määräysten ja vakuuden täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta varmistaa myös kolmansille osapuolille niiden pysyvyyden, kun yhtiö harjoittaa lainvoimaisten lupiensä mukaista toimintaa samalla, kun määräyksiä ja vakuutta koskevasta päätöksestä mahdollisesti tehtyjä valituksia käsitellään.

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamista koskevat määräykset on jo kertaalleen annettu. Kaivostoiminta on myös uuden kaivoslain mukaista. Ehdotettu vakuus perustuu tarjouksiin ja asiantuntijalaskelmiin, mutta määrät on pyöristetty ylöspäin. Vakuus täyttää muidenkin viranomaisten vaatimukset. Täytäntöönpanosta ei aiheudu kenellekään edunmenetystä. Päätöksen lainmukaisuudesta ei ole objektiivisesti arvioiden mitään epäilystä.

Päätöksen täytäntöönpano on kolmansien osapuolien edun mukaista. Myös yhtiö voi osoittaa ulkopuolisille, että kaikki toimintaa koskevat määräykset ovat voimassa. Päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vaille olevana, koska se on luonteeltaan sellainen, että se tulisi panna täytäntöön heti. Täytäntöönpano ei vähennä kenenkään oikeutta siinä tapauksessa, että hallinto-oikeus muuttaisi määräyksiä tai vakuutta. Yleinen etu edellyttää, ettei päätöksen ja siihen sisältyvien määräysten ja vakuuden täytäntöönpanoa lykätä.

Espoossa 17. tammikuuta 2018

Kunnioitavasti

Ilpo Mäkinen
Dragon Mining Oy

TUKES
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi

Asia: Kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamisen ja vakuuden määrittämisen tarkistus

Dragon Mining Oy:n vastine Kaapelinkulma -kaivospiiriä (KaivNro K7094) koskevaan aiemman mielipiteen täydennykseen

Täydennysmielipide

Viranmaan Asukasyhdistyksen täydennys

Viranmaan Asukasyhdistys Ry:stä on kuulemisajan jälkeen 22.1.2018 toimittanut 8.1.2018 päivätyn täydennyksen 21-22.12.2017 lähetettyyn muistutukseen. Täydennyksen on kerrottu liittyvän valitukseen päätöksestä 7.11.2017 Nro 120/2017/1 (Dnro LSSAVI/3064/2017).

Huolestunut asukasyhdistys pyytää TUKES:sta / ELY-Keskusta selvittämään Mustaojan ja Memmonojan latva-alueelta kaivoksen tuntumasta lähtevien vesivirtojen valumaojista, jotka muodostuvat myöhemmin valtaoiksi. Mahdollisesti virtaamat tuovat mukanaan monenlaisia haitta-aineita. Siksi yhdistys haluaa, että myös pohjavesivirtaamat tutkitaan, koska kaivos on ainakin 45 m syvä ja ulottuu pohjavesiin. Kaivos sijaitsee vedenjakajalla ja monia yhdistyksen 90 jäsenestä asuu valta-alueella.

Mainitut haitta-aineet tulisi kartoittaa ja niiden pitoisuudet mitata. Tämä tulee ottaa huomioon valmistelussa olevassa päätöksessä. Molemmista em. ojat laskevat Mallasveden noin kaksi metriä syvyyseen lahteen. Kyseisistä ojista tulevat vedet ovat ainoat, jotka pitävät veden vaihtumista yllä. Hauhon, Pälkäneen ja Längelmäveden suunnalta tulevat valumavedet eivät vaikuta kyseisen lahden aluevesitilanteeseen. Aiemmin samoja ojia myöten ko. vesialueeseen laskivat myös maatalouden, metsäojien ja lakkautetun Hämeen Osuusmeijerin vuotovedet. Valkeakosken kaupunki mittaa yleisen uimarannan takia kyseisen lahden uimakelpoisuutta (Leppälän uimaranta). Asukasyhdistys edellyttää, että molemmat ojat otetaan seurantaan säännöllisin mittauksin mahdollisen kaivoshankkeen edetessä.

Asukasyhdistys ei ota kantaa tässä vaiheessa muuhun kuin alueen vesiin ja virtaamiin, mutta toivoo että hankkeesta pitäisi pyytää tekemään YVA, jotta voidaan varmistua haittavaikutusten pysyvän hallinnassa.

Vastine mielipiteen täydennyksestä

Vastine Viranmaan Asukasyhdistyksen mielipiteeseen

Viranmaan Asukasyhdistyksen mielipiteessä puhutaan virtaamista ja haitta-aineista, pohjavesi- ja vesistövaikutuksista, ojista ja YVA-menettelystä. Kyseiset asiat on käsitelty lainvoimaisissa ympäristöluvuissa kahteen kertaan sekä ympäristölupamääräysten muuttamista koskevassa asiassa, joka ei johtanut ympäristöluvan muuttamiseen. Dragon Mining Oy:llä on yksi ojahavaintopiste Mustaojan latva-alueella eivätkä kaivoksen vedet pääse virtaamaan Memmonojan suuntaan. Aiemmissa ympäristönsuojelulain ja kaivoslain mukaisissa lupamenettelyissä on todettu, ettei YVA-menettely ole tarpeen.

Mielipiteessä ei oteta kantaa kaivosturvallisuuteen eikä kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamiseen eikä vakuuden määräämisen tarkistukseen, josta kuulemisessa on ollut kyse.

Espoossa 25. tammikuuta 2018

Kunnioitavasti

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Ilpo Mäkinen', is located below the text 'Kunnioitavasti'.

Ilpo Mäkinen
Dragon Mining Oy

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. **Valitusaika päättyy 4.5.2018.**

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 250 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

	Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Käyntiosoite:	Hämeenlinnan oikeustalo, Arvi Kariston katu 5, Hallinto-oikeuden istuntosali on oikeustalon pohjakerroksessa ja asiakaspalvelu 1. kerroksessa., Hämeenlinna
Postiosoite:	Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Puhelin:	029 56 42210 (asiakaspalvelu), tietoliikennekatkon sattuessa 050 407 3429 (lisämaksuton)
Faksi:	029 56 42269
Sähköposti:	hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.
Puhelinvaihte:	029 56 42200